

25.6.1970

3464/70

Västerbottens museum
Ank. <i>Ab 6</i> 1970
D-nr <i>ad</i> 1 <i>Li</i>

Riksantikvariens beslut den 25 juni 1970 i ärende angående byggnadsminnesförklaring jämlikt lagen den 9 december 1960 om byggnadsminnen av den s k Ringstrandiska villan på tomten nr 1 i kv Tyr, Umeå stad, Västerbottens län.

Sedan fråga väckts om att förklara den s k Ringstrandiska villan i Umeå för byggnadsminne har meddelande därom den 11 februari 1970 överlämnats till inskrivningsdomaren vid rådhusrätten i Umeå varjunde förslag till skyddsföreskrifter upprättats. Fastighetens ägare, Fastighetsbolaget Orion i Umeå AB, samt byggnadsnämnden i Umeå har förklarat sig icke ha något att erinra mot en byggnadsminnesförklaring. Ägaren har godkänt de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Enär den Ringstrandiska villan bevarar egenarten hos gången tids byggnadskick och med hänsyn därtill är att anse såsom synnerligen märklig samt under beaktande av vad i övrigt i ärendet förekommit, förklarar riksantikvarien, jämlikt § 1 lagen den 9 december 1960 om byggnadsminnen härmed den Ringstrandiska villan på tomten nr 1 i kv Tyr i Umeå för byggnadsminne.

I samband härmed meddelar riksantikvarien jämlikt § 2 nämnda lag följande skyddsföreskrifter:

1. Huvudbyggnaden och gårdshuset må icke utan riksantikvariens samtycke rivas, flyttas eller till sitt yttre ombyggas eller på annat sätt förändras.
2. Tomten nr 1 i kv Tyr må ej utan riksantikvariens samtycke ytterligare bebyggas eller bli föremål för annan väsentlig förändring.
3. De i punkt 1 nämnda byggnaderna skall ägnas för deras bestånd erforderligt löpande underhåll.

Den som icke åtnöjes med detta riksantikvariens beslut äger att däri söka ändring genom besvär, vilka skall ställas till Konungen och ingivas eller med posten inlämnas till Utbildningsdepartementet. Vid öfventyr av talans förlust skall besväraren ha inkommit till nämnda departement inom tre veckors tid från det klaganden fick del av beslutet, delgivningsdagen

ordljud. Menighet, som klagar, öger fem veckors besvärstid
från delföendet.

Sven D F Jansson
Eiksantikvarie

Erik Bohm
Avdelningsdirektör

Kopia till

Landsantikvarien i Umeå
Fastighetsbolaget Orion
Byggnadsnämnden i Umeå
Landsarkitekten i Västerbottens län
Inskrivningsdomaren vid rådhusrätten i Umeå
Byggnadsinnehandlingarna

Till Riksantikvarieämbetet

Ang. förslag till byggnadsminnesförklaring av fastigheten
Tyr nr 1 i Umeå stad, Västerbottens län

Styrelsen för Fastighetsbolaget Orion har förklarat sig intresserad av att den nyförvärvade fastigheten å tomten nr 1 i kv. Tyr i Umeå stad för framtiden skyddas genom byggnadsminnesförklaring. Byggnaden disponeras av Druddlogen i Umeå. Kontakt har tagits med landsantikvarien och får jag med anledning härav anföra följande.

Fastigheten nr 1 å kvarteret Tyr, den s.k. Ringstrandiska villan, är belägen i hörnet av Storgatan och Döbelnsgatan med Scharinska villan av Ragnar Östberg som närmaste granne åt väster. På andra sidan Storgatan ligger Döbelns park som tillsammans med länsresidensets och kyrkans parker bildar ett sammanhängande stråk utmed älven. Länsresidenset är statligt byggnadsminnesmärke. Hela området är i Umeå generalplan 1966 upptaget som en miljö av stort kulturhistoriskt värde.

Byggherre till trävillan på kv. Tyr 1 var jägmästaren Nils Ringstrand, sedermera landshövding i Västerbottens län. Alltför litet har man beaktat den betydelse jägmästarvillorna haft som förnyare av byggnadskulturen i de norrländska samhällena vid 1800-talets slut. Med dem infördes nyheter på det byggnadstekniska området till de orter, där skogsbolagen hade sina lokalkontor. Till sitt yttre avvek de markant från den traditionella bebyggelsen i trakten och bidrog till smakförändringen kring sekelskiftet.

Då Ringstrand ansökte om byggnadstillstånd för sin villa i Umeå, fick han avslag från byggnadsnämnden. Den av "byggnadsstilen betingade höga takresningen" stred mot den lokala smaken såsom den var formulerad i en paragraf i stadens byggnadsordning. Men landshövdingeämbetet gav byggnadstillstånd på dispens den 27 februari 1899 och villan kom att få flera stilistiska efterföljare i Umeå.

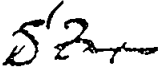
På tomten finns två byggnader som tillsammans omsluter en gård. Anläggningen är ett sällsynt väl bevarat exempel på den högre skogstjänstemannens livsmiljö kring sekelskiftet. Huvudbyggnaden - gathörnet med jägmästarens representationsvåning uppfördes efter ritningar av arkitekten Gustaf Lindgren år 1899. Den östra delen av gårdshuset, som rymde stall och kuskbostad, byggdes samtidigt, medan den västra delen vid Döbelnsgatan tillbyggdes 1907 i anslutande stil som kontorslokaler åt Mo & Domsjö bolag, efter ritning av Gustaf Hermansson.

Huvudbyggnadens exteriör är föga omändrad, medan ingrepp gjorts i det inre. En byggnadsminnesförklaring skulle därför endast omfatta huvudbyggnadens och gårdshusets exteriörer. Skyddsföreskrifterna kan förslagsvis ges följande utformning:

1. Byggnaderna må icke utan riksantikvariens samtycke flyttas, rivs eller till sitt yttre ombyggas eller på annat sätt förändras.

Med hänvisning till fastighetens kulturhistoriska värde i stadsmiljön, får undertecknad anhålla att ämbetet måtte pröva frågan om byggnadsminnesförklaring enligt lagen den 6 december 1960 om byggnadsminnen av fastigheten nr 1 i kvarteret Tyr i Umeå stad.

Umeå den 29 januari 1970

Sune Zachrisson
landsantikvarie

bifogas: byggnadsbeskrivning
situationsplan
bildbilaga, 5 blad
utdrag ur stadsplan